

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMTINYS

2002 m. birželio 6 d.

Nr. 23 (501)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Gegužės 30 d. išleidome 500-ąjį "Tremtinio" numerį. Tai per tryliką su kaupu metų rinktas krautis. Į spaudos minikonferenciją atvyko LPKTS pirmininkas dr. P. Jakučionis, LPKTS tarybos pirmininkė dr. V. Briedienė, pirmieji redaktoriai - dr. P. Varanauskas, V. Poderytė, aktyvūs laikraščio bendradarbiai ir pagalbininkai, neetatiniai korespondentai, LPKTS skyrių aktyvistai.

- Tie tryliką metų "Trem-

Paminėjome jubiliejinį numerį

tiniui" nemažas laiko tarpas, - sakė P. Jakučionis. - Nebuvo per tuos metus laikraščio leidyboje sutrikimų, kokių nors atotrūkių.

Pirmininkas pasidžiaugė, kad savaitraštis ir šiandien greta tų spaudos leidinių, kurie rašo tiesą, ir pakvietė vi-

sus aktyviai bendradarbiauti, išsakyti tas mintis, kurių kiti leidiniai gal ir nespausdintų.

Apie laikraščio nueitą kelią, spausdinamų medžiagų aktualumą, perspektyvas ir laiko ženklus, į kuriuos operatyviai atsiliepia "Tremtinys", kalbėjo buvęs redaktori-

rius R. Jurelionis, aktyvus mūsų bendradarbis E. Simanaitis, V. Poderytė, V. Briedienė, A. Lukša, A. Kaminskienė, svečias iš užjūrio (Čikagos) P. Vaičekauskas, prof. A. Dumčius bei kiti.

Popietę pajavairino Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos merginų vokalinė grupė ir folkloro klubas "Liktužė".

"Tremtinio" inf.

Petro Kazakevičiaus nuotraukos

Dainuoja Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos merginų ansamblis

Kalba buvęs "Tremtinio" redaktorius Romualdas Jurelionis

Neapgynę pensijų sribams kairieji užsipuolė Respublikos Prezidentą

Gegužės 30 d. Seime svarstant Valstybinių pensijų įstatymo pataisą kairieji melagingai apkaltino Lietuvos Prezidentą tarnavus naciams ir įžeidė aukščiausią valstybės pareigūną, tautą ir priverstinius politinius emigrantus.

Suvokę, kad žiauriai pralaimi, kairieji, užuot argumentuotai gynę savo teikiamą projektą, pradėjo pulti oponentus. Labiausiai klievo Lietuvos partizanams - jie ne kartą buvo vadinami banditais - ir profesoriui Vytautui Landsbergiui.

Įsiutinti netikėto ir triuškinančio pralaimėjimo kairieji užsipuolė ir Lietuvos Prezidentą Valdą Adamkų. Seimo narys Mykolas Pronckus pareiškė, kad "buvę emigrantai, kurie išdūmė tada už sienos, tarp jų ir dabartinis Lietuvos Prezidentas, kuris, atro-

do, yra vienintelis kovojęs nacių lageryje, neturi moralinės teisės mus mokyti ar moralizuoti".

Dėl šio M. Pronckaus viešo pareiškimo Tėvynės sąjungos frakcija kreipėsi į Etikos ir procedūrų komisiją, kad būtų įvertintas toks Seimo nario poelgis. Konservatorių frakcijos nuomone, šiuo teiginiu Mykolas Pronckus sakė netiesą, įžeidė Prezidentą priskirdamas jį prie hitlerinės koalicijos narių, taip pat įžeidė visus priverstinius politinius emigrantus iš Lietuvos ir supriešino juos su kitais Lietuvos piliečiais. Komisija šį klausimą ketina svarstyti kitą pirmadienį.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras išplatino pareiškimą, kuriame teigiama, kad spekuliuojant prezidento rinkimais vėl užsimota perrašyti istoriją.

Žinios iš Seimo

Praėjusį ketvirtadienį buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, garbingi laisvės kovų dalyviai laimėjo triuškinančią pergalę prieš kairiųjų valdančiąją daugumą. Tai paskelbė visos masinės informacijos priemonės. Prie Seimo ir pačiame Seime jų giedamos tautinės giesmės taip darniai nuskambėjo, kad net pradėjo aizėti kairiųjų valdančioji dauguma. Netradicinė politinė partija - Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (LPKTS) - dažnai kaltinta neturinti politinės doktrinos, įrodė, kad už ideologiją daug stipresnis gebėjimas kartu dainuoti...

Gegužės 30 d. Seime pagaliau buvo numatyta priimti kairiųjų teiktas Valstybinių pensijų įstatymo pataisą, kuriomis ketinta suteikti nukentėjusiojo statusą 4 tūkst. Antrojo pasaulinio karo dalyvių, dirbusių sovietinėse represinėse struktūrose, ir vadovaujantiems kompartijos darbuotojams. Šis projektas visuomenės buvo labai priešaringai vertinamas, tad Seime jo svarstymas taip pat užtruko pusmetį, nes vis atidėliota. Kairiesiems nebuvo labai lengva ryžtis šį projektą "stumti", mat LPKTS nariai kiekvieną kartą, kai tik jis

pasirodydavo Seimo darbotvarkėje, rinkdavosi į protesto akcijas.

Priėmimas buvo nukeltas ir iš Gegužės 14-osios, mat konservatoriai siūlė rinkėjams boikotuoti Seimo pirmininko A. Paulausko kalbą, skirtą Gegužės 14-ajai - Romo Kalantos susideginimo sukakčiai.

Taigi gražų ketvirtadienio rytą čia susirinko apie 800 žmonių, kurie santūriai mitingavo ir kaip gyvas priekaištas stovėjo "ant kairiųjų sąžinės", o jų graži sutartinė skverbėsi į Seimą per storus mūrus.

(keliamo į 3 psl.)

Aktualijos

■ Prezidentas V. Adamkus apsilankė Valstybės kontrolės įstaigoje, aptarė šios tarnybos veiklą ir problemas. Jis ragina Valstybės kontrolę efektyviau prižiūrėti, kam naudojami mokesčių mokėtojų pinigai.

■ Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro gen. direktorė D. Kuodytė kategoriškai atmetė kairiųjų pažiūrų parlamentaro mestus kaltinimus Prezidentui V. Adamkui - neva jis Antrajame pasauliniame kare stojo į nacių pusę.

■ Seimas atmetė Prezidento veto Farmacijos įstatymo pataisoms, kurios draudžia radijuje, televizijoje ir per kitas elektronines žiniasklaidos priemones teikti informaciją apie receptinius vaistus.

■ Vyriausybė norėtų iki prezidento rinkimų uždrausti juridiniams asmenims finansuoti politines partijas ir jų kandidatus į valstybės vadovo postą. Tačiau šis sumanymas gali žlugti, nes parlamentariai nenori prarasti pagrindinio rinkimų kampanijų finansavimo šaltinio.

■ Kauno mero posto sieks centristas. Ateinančią savaitę vykstančiame Kauno miesto savivaldybės posėdyje savo kandidatą į merus žada siūlyti Centro sąjungos frakcija. Socialliberalai nori, kad Kauno mero nuvertimo "istoriją" tirtų bendra valdančiosios daugumos partnerių komisija. Ji turėtų ištirti, ar gegužės 30 d. įvykęs E. Tamašausko nuvertimas nepažeidė šių partijų Bendro darbo susitarimo.

■ Rusijos Valstybės Dūmos pirmininkas G. Ziuganovas bei komitetų pirmininkai N. Gubenka ir S. Gorjačeva buvo pašalinti iš Dūmos Komunistų partijos frakcijos.

■ FTB darbuotojai jau nustatė svarbiausią rugsėjo 11-osios teroro aktų Niujorke ir Vašingtone organizatorių. Tai - vienas artimiausių O. bin Laideno bendražygių kuveitietis Khalidas Shaikhas Mahommedas. JAV prezidentas pareiškė, kad iki rugsėjo 11-osios išpuolių FTB ir CŽV ryšiai nebuvo pakankamai geri. Dabar abi agentūros bendradarbiauja glaudžiau.

■ Šiaurės Atlanto sutarties organizacija rengia naują "karinę koncepciją", kurioje bus apibrėžtas Aljanso vaidmuo kovojant su pasauliniu terorizmu. Ji turėtų padėti NATO įveikti po rugsėjo 11-osios jam iškilusią tapatumo krizę.

Taišeto lagerio buvusių politinių kalinių VII suvažiavimas

Birželio 1 d. Seimo rūmuose įvyko Taišeto lagerio (Oziortlago, Taišetlago ir Angarlago) buvusių politinių kalinių VII suvažiavimas. Jo metu buvo priimta keletas reikšmingų dokumentų - Kreipimasis į LR Seimą ir Vyriausybę dėl pilnavertės sveikatos priežiūros, Pareiškimas dėl bandymo pakeisti valstybinių pensijų įstatymą, Žodis jaunimui, tėvams ir mokytojams bei kiti.

Suvažiavimas pasveikino likimo brolius ir seseris, negalėjusius dalyvauti šiame susibūrimo, palinkėjo jiems sveikatos, optimizmo, kovingumo. Tegul tikėjimas suteikia mums pasitikėjimo ir jėgų, telaimina Dievas mūsų tėvynę Lietuvą, sakoma sveikinime.

Kreipimesi į Seimą ir Vyriausybę dėl pilnavertės sveikatos priežiūros sakoma: "Parengta programa, kurioje teigiama, kad numatyta ilgalaikė politika pagyvenusių žmonių atžvilgiu, žadama kompleksiskai spręsti jų gyvenimo problemas - užimtumą, sveikatos priežiūrą, socialinę apsaugą.

Užimtumas, nutraukus dirbantiems pensininkams pensijų mokėjimą, žymiai sumažėjo: sveikatos priežiūra, paskendu-

si sveikatos priežiūros reformose, vis blogėja. Socialinė apsauga dėl komunalinių paslaugų kainų nuolatinio didėjimo ir pensijų moratoriumo taip pat negerėja."

Pareiškime dėl bandymo pakeisti valstybinių pensijų įstatymą bandyta atkreipti valdžios dėmesį į tai, jog dedamos pastangos atšaukti įstatymą dėl okupacinės žalos atlyginimo. Tuo tarpu didelę tos žalos dalį sudaro politinių kalinių ir tremtinių neatlygintas vergovinis darbas sibiruose, jų turtas atimtas ir sunaikintas. "Mes niekada negalėsime sutikti su siekiu pakeisti valstybinių pensijų įstatymą, kad valstybės nukentėjusių asmenų pensijos būtų skiriamos nusikalstamos Komunistų partijos funkcionieriams, kurie planavo ir organizavo visas okupacinio režimo represines akcijas."

Žodyje jaunimui, tėvams ir mokytojams Taišeto lagerių buvusių politinių kalinių VII suvažiavimo dalyviai akcentavo tai, jog birželio 14-15 d. Maskvoje rengiamos jaunimo sporto žaidynės. Į jas pakviestos tik NVS ir Baltijos valstybės, tuo atgali ne data pabrėžiant Baltijos valstybių priklausymą SSRS.

Birželis - Lietuvos didžiųjų netekčių mėnuo. Jos susijusios su tuometinės Sovietų sąjungos grobuoniška politika: 1940 m. birželio 15 d. SSRS okupavo Lietuvą, 1941 m. birželio 14 d. - masinių trėmimų diena. Rusija, kuri skelbiasi Sovietų sąjungos teisių paveldėtoja, nepagailestavo, neatsiprašė už tai, kad mūsų valstybė buvo sunaikinta, kad išžudyti tūkstančiai nekaltų žmonių, kad tūkstančiai ėjo vergystės kelius Sibire ir koncentracijos stovyklose. "Vis dar bandoma pasauliui demonstruoti buvusios Sovietų sąjungos ir jos okupuotų Baltijos valstybių bendrumą, "penkiolikos" vienybę, - rašoma kreipimesi. - Dabar šiam tikslui tarnauja organizuojamas politiškai ribotas tarptautinis vaikų renginys - jaunimo sporto žaidynės Maskvoje. Jaunimas ir vaikai iš tokių pat kaimyninių Suomijos, Lenkijos, Turkijos valstybių ar Kinijos nekviečiami. Politinis renginio organizatorių tikslas priminti imperijos ribas - akivaizdus, ir kaip gudri šio tikslo priedanga naudojami vaikai."

Po dokumentais pasirašo:
Natalija GUDONYTĖ,
Antanas STASIŠKIS

Teisme subliūško genocido byla

Vilniaus apygardos teismas antradienį paskelbė nuosprendį Lietuvos gyventojų genocido byloje.

Dviem teisiamiesiems - 78 metų Broniui Viater ir 76 metų Kaziu Kregždei - byla buvo nutraukta, nes medikai nustatė, kad jie negali suvokti savo veiksmų ir jų valdyti, taigi yra nepakaltinami. Dar trys teisiamieji - 71 metų Ignas Tamošiūnas ir Pranas Preikšaitis bei 76 metų Algirdas Lapinskas - buvo visiškai išteisinti dėl jiems pareikštų kaltinimų, nesant jų veiksmuose nusikaltimo sudėties ir neįrodžius jų dalyvavimo nusikaltime.

Penkis buvusius Lietuvos SSR Valstybės saugumo ministerijos (MGB) agentus Generalinė prokuratūra kaltino 1951-1954 metais vykdžius Lietuvos gyventojų genocidą tuometiniuose Utenos, Kupiškio, Anykščių, Troškūnų, Dusetų ir Ramygalos rajonuose.

Bylos duomenimis, buvęs Šiaurės Rytų Lietuvos srities partizanų vadas B.Viater buvo suimtas 1951 m. gruodį sovietų saugumo ir jo užverbuotas, A.Lapinskas, buvęs Lietuvos partizanas, slapyvardžiu Audra, 1952 m. rugpjūtį suimtas ir užverbuotas, turėjo pseudonimą Žvaigždė. K.Kregždė - taip pat buvęs Lietuvos partizanas, 1952 m. gruodį suimtas sovietų saugumo ir užverbuotas.

Generalinės prokuratūros ištirtoje byloje minimi 9 epizodai 15-os Lietuvos partizanų, kovojusių prieš sovietų okupaciją, sušaudymo ir vieno partizano ištrėmimo.

"Tremtinio" inf.

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos

Kreipimasis

į Lietuvos visuomenę

Rusijos imperija vėl priminė apie savo egzistenciją organizuodama birželio 14-15 dienomis jaunimo sporto žaidynes Maskvoje. Prisimindama praeityje egzistavusias sienas, ji į šias žaidynes pakvietė tik NVS ir Baltijos valstybes.

Būtent birželio mėnesį per Lietuvą nuvilnijo tūkstančiai netekčių, susijusių su tuometinės Sovietų sąjungos gaivališkos jėgos demonstravimu, jos vykdytu genocidu - trėmimai, masinės žudynės Rainiuose, Pravieniškėse, Červenėje ir kt. 1940 m. ir 1941 m. birželio mėnesiai permirkę nekaltų žmonių krauju.

Ir dabar Rusija prisidengdama jaunimo sporto žaidynėmis ir pasirinkdama joms birželio mėnesį tarsi nori parodyti pasauliui tariamą buvusios Sovietų sąjungos valstybių vienybę. Kitaip to paaiškinti neįmanoma, nes iš kitų valstybių jaunimo atstovai nepakviesti.

Kreipiamės į Lietuvos visuomenę, sporto organizacijas ir prašome gerbiant mūsų senelių ir prosenelių, kankintų ir nužudytų, radusių mirtį pražūtingose Sibiro platybėse, atminimą nedalyvauti šiose žaidynėse.

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos centro valdybos pirmininkas
Algirdas Petrusevičius

Laiko pulsas

■ Kauno mero socialliberalo Eriko Tamašausko nuvertimas tapo rimtu išbandymu koalicijos partneriams Seime. Naujosios sąjungos lyderiai socdemus apkaltino Bendro darbo susitarimo pažeidimu, nes būtent 3 miesto tarybos nariai socialdemokratai ir nulėmė E.Tamašausko atstatydinimą. Socdemų "pilkasis kardinalas" Č.Juršėnas tai įvardijo tik kaip nesupratimą ir nesmagumą, nors būtent jo bendrapartietis G.Ašmys realiai pretenduoja į vicemero postą. Šie paskutiniai įvykiai rodo, kad socialdemokratai jau nebe taip brangina savo koalicijos partnerius ir jau senokai dairosi naujų sąjungininkų. Pagrindinė šio reiškinio priežastis - NS jau nėra tokia įtakinga politinė jėga visuomenėje. Iš buvusios solidžios partijos liko tik apgailėtinos nuolaužos su Paulausku priešakyje. Deja, politikoje nėra amžinų draugų, o tik amžini interesai. Tik laiko klausimas, kada akivaizdžiai pradės byrėti socialliberalų frakcija Seime.

■ Ruduo žada referendumų gausą. V.Uspaskichas su savo verslo darbdavių konfederacija žada surengti referendumą, kad būtų pakeista rinkimų sistema ir Seimo nariai būtų renkami tik vienmandatėse apygardose. Ekspremjerės Seimo narės K.Prunskienės vadovaujama Valstiečių ir naujosios demokratijos partijų sąjunga (VNDPS) ruošiasi organizuoti parąšų rinkimo akciją ir referendumo metu išsiaiškinti, ar Lietuvos piliečiai pritarę 7 metų pereinamajam laikotarpiui dėl draudimo parduoti žemės ūkio paskirties žemę užsieniečiams nuo įstojimo į Europos Sąjungą. Taip pat siūloma Ignalinos AE 2-ąjį bloką stabdyti ne anksčiau kaip 2015 metais. VU profesorius R.Pavilionis neatsisako ketinimų inicijuoti Lietuvoje referendumą dėl stojimo į NATO. Turbūt nenustebtume, jei R.Paksas inicijuotų referendumą dėl mirties bausmės sugražinimo. Nebūtina visi juos pavyks suorganizuoti, bet neabejotinai tai vieni iš paskutiniųjų bandymų atitolinti Lietuvos narystę ES ir NATO. Reikia atkreipti dėmesį, jog žodžiais visi lyg ir remia euro ir transatlantinius integracinius procesus, bet veiksmai ir poelgiai rodo visai ką kita.

■ Alytaus griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje užsikrėtusiųjų žmogaus imunodeficito virusu (ŽIV) kalinių skaičius jau perkopė dviejų šimtų ribą. Teisingumo ministras V.Markevičius patenkino Kallėjimų departamento direktoriaus J.Blaževičiaus atstatydinimo pareiškimą. Opozicija reiškia nepasitikėjimą pačiu Teisingumo ministerijos vadovu. Socialliberalai nesutinka su bandymu suversti V.Markevičiui atsakomybę už ŽIV protrūkį Alytaus kolonijoje. Vidaus reikalų ministerijai pavaldžios jėgos struktūros pasiruošusios malšinti galimus neramumus įkalnimo įstaigose. Jeigu kultūriaušės iškart visose įstaigose, tektų pasitelkti kariuomenę. Ši mintis nuskambėjo parlamentinio Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto posėdyje. Tai daugiau nei keista, nes bent jau Seimo nariai turėtų žinoti reguliariosios kariuomenės paskirtį. Įvykiai Alytaus kolonijoje ir jų sukeltas sąmyšis rodo visišką dabartinės valdžios pasimetimą ir nekompetenciją iškilusios epidemijos akivaizdoje. Ilgą laiką visuomenė buvo raminama, jog ŽIV protrūkis Lietuvoje neįmanomas. Puoselėtos viltys, jog AIDS šmėkla aplenks Lietuvą, nepasiteisino, nes net pagrindinių šios infekcijos platintojų - narkomanų gydymui ir reabilitacijai šiemet buvo nutarta visai nesikirti lėšų. O juk visi tie infekuotieji pasibaigus įkalnimo laikui išeis į laisvę. Kai kurie jau dabar laisvėje. Juk šie žmonės iš esmės jau nebemoka gyventi laisvėje, o narkotikų poreikis juos skatins vėl nusikalsti. Net lengvas sužeidimas, įvykdytas užsikrėtusiojo mirtinu virusu, gali būti pražūtingas aukai. AIDS centro specialistai pažymi, kad ši liga plinta tam tikrais etapais. Pirmiausia tarp homoseksualų, vėliau tarp narkomanų ir galop visoje visuomenėje. Nereikia būti žinovu, kad suprasčiau, jog bet kuriame ankstesniame etape stabdyti infekcijos plitimą yra žymiai efektyviau ir pigiau. Kol Vyriausybė bei kitos valdžios institucijos posėdžiauja, ŽIV toliau sėkmingai tęsia savo juodą darbą...

Juozas KUNDROTAS

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 1 psl.)

Savo kalboje Seimo narys Povilas Jakučionis atkreipė žmonių dėmesį, kad šis įstatymo projektas reabilituoja KP ir nepripažįsta 1940 m. sovietų okupacijos.

“Antrojo pasaulinio karo dalyvių pensijos buvo skirtos 16 tūkst. asmenų. Iš jų tik 2 tūkst. pensijų neteko, nes Tautai sunkiu metu dirbo okupantui prieš Lietuvą ir jos žmones. Gal kelios dešimtys iš jų konkretaus nusikaltimo nepadarė. Bet vis dėlto talkininkavo. Tada juk demobilizuotieji galėjo darbą gauti bet kur, jiems buvo suteikiama pirmenybė. Zurofas ir kitos žydų organizacijos reikalauja teisti visus, dirbusius nacių struktūrose. Mes tik reikalaujame neduoti papildomų nukentėjusiųjų pensijų. Ir ne šiaip sau iš užsispyrimo, o dėl to, kad jie nenukentėjo”, - sakė P.Jakučionis.

Kitas projekto straipsnis, pasak Seimo nario, ketino išbalinti LKP ir taip suklastoti istoriją išbraukiant vieną baisesnių okupacijų. “Komunistų partija Lietuvoje XX amžiuje pasmerkta jau 4 kartus. Ji uždrausta 1926 m. Partizanų Deklaracijoje (1949 m. vasario 16 d.), įvardyta kaip nusikaltusi Valstybei ir Tautai. 1990 m. Steigiamojo Seimo vėl uždrausta.

2000 m. Antikomunistinis tarptautinis Vilniaus Tribunolas, remdamasis tarptautine teise, pripažino kompartiją ir jos ideologiją nusikaltusia žmonijai ir žmogiškumui, gimdančia totalitarizmą, terorą ir paminančia prigimtinę žmogaus teises. Ji negali būti reabilituota be teismo”, - sakė P.Jakučionis.

Tuo tarpu Seime vyko plenarinis posėdis. Trečiu klausimu buvo numatytas Valstybinių pensijų įstatymo 11 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr.IXP-789(4). Gavę iš P.Jakučionio leidimus į posėdžių salę pradėjo plūsti buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai. Jų čia susirinko apie 300.

Seimo apsauga ir posėdžių salės tvarkdarys buvo pasimetę ir nebežinojo, kaip elgtis. Gerokai sutrikę buvo ir patys Seimo nariai. Daugelis jų nenorėjo šių žiūrovų akyse vaidinti politinius farsus ir to visiškai neslėpė.

Socialliberalai pasisakė pirmieji ir iškart frakcijos vardu prašė atidėti priėmimą. Matyt, Naujosios sąjungos (socialliberalų) frakcijos va-

dovybė žinodama, kad koalicijos partneriai socdemai Kaune nuvertė socialliberalų merą E.Tamašauską, nebesitikėjo suvaldyti savo narių. Taip ir nutiko. Nusivylusiems socdemų partnerystė socialliberalams nebereikėjo vykdyti nemalonių išpareigojimų. Posėdžių salėje matėsi sumaištis ir pakrikimas.

Pirmasis iš esmės pasisakė Vytautas Landsbergis ir sudėliojo tokius stiprius “taškus ant I”, kad oponentai neberado argumentų atsikirsti.

“Esu prieš šio įstatymo svarstymą. Ryte ponas A.Salamakinas kalbėjo per radiją, kad čia nėra jokių KGB'istų, tik antihitlerinės koalicijos veteranai. Tai netiesa. NKVD, KGB ir t.t. vairuotojai, muzikai, kanikinimo kamerų plovėjai, mirusių tremtinių kūnų mėtytojai iš vagonų gaus nukentėjusiųjų valstybines pensijas. Toliau, “Smerš” dalinių eiliniai, kurie šlavė Klepočių ir kitus kaimus, taip pat gaus valstybines pensijas už nuopelnus Lietuvos valstybei. Pagal Jūsų įstatymą, tik karininkai negaus, eiliniai budeliai gaus.

Aš dabar jau nebeapeliuju į protą, tik į sąžinę. Kas nori susidirbti visam gyvenimui, susidirbs. Vis dėlto kreipiuosi: kas širdyje jaučia nors kokį nepatogumą dėl to nepadorumo, bent susilaikykite. Kai kurie galbūt dar turite motinas ir joms į akis reikės pažiūrėti”, - sakė V.Landsbergis. Po šių jo žodžių Seimo svečiai prapliupo audringais plojimais, o kairieji tegalėjo jį viešai įžeidinėti, keiknoti, vadinti “vytuku komjaunuoliu”. Deja, jie apsisikaičiavo: posėdžių salėje sėdėję Nepriklausomybės architekto bendražygiai moka atskirti pelus nuo grūdų, akla neapykanta V.Landsbergiui juos nei sutrikdė, nei pakeitė jų nuomonę.

Įstatymo projektą pristatė čiusiam S.Krušinauskui staugai tapo nesmagu ir jis pradėjo teisintis, kad tribūnoje stovi ne savo noru, jį paskyręs komitetas.

Balsavimas dėl I-ojo straipsnio iškart parodė, kad valdančiojoje koalicijoje dedasi labai negeri dalykai. Užsiregistravo 87 Seimo nariai, už – 34, prieš – 40. Straipsnis nepriimtas. Posėdžiui pirmininkavęs Č.Juršėnas pareiškė, kad nebėra prasmės balsuoti už antrą straipsnį ir visą įstatymą – baigtis aiški. Bet dešinieji privertė savo politinius oponentus išgerti karčių taurę iki dugno.

Liberalai pyko ant socialdemokratų dėl jų dvideidiskumo. Jiems priminti atmesti N.Stasiškio siūlymai nustatyti valstybines pensijas tremtinių našlaičiams motyvuojant, kad nėra pinigų ir negalima plėsti valstybinių pensijų rato. Dėl tos pačios priežasties kairieji nesutiko skirti valstybinių pensijų olimpiniam čempionams. O štai buvusiems sribams – prašau.

Posėdžio pirmininkas Č.Juršėnas pareiškė, kad reikia formaliai pabalsuoti ir dėl antro straipsnio. Už – 10, prieš – 43, 10 susilaikė. Nepriimta. Po antrojo balsavimo V.Landsbergis pasidžiaugė, esą malonu matyti pilietinį ir dorovinį susipratimą, totaliai atmetant įstatymą. Dabar atlikim paskutinę procedūrą – užmuškim gyvatę iki galo!”, - ragino V.Landsbergis, palai komas politinių kalinių ir tremtinių džiaugsmingų plojimų.

Liberalas R.Sedlickas dar labiau pakurstė aistras, pavadinęs kompartiją “blogiu iš esmės”: “Niurnbergo teismuose yra sąvoka “blogybė iš esmės”. Tokia buvo paskelbta SS ir nacių partija. Komunistų partija ir jos SS turėtų irgi būti paskelbta “blogiu iš esmės”, taip pat visi okupacijos veikėjai, kurie dabar sėdi čia”.

V.Landsbergio “gyvatę” kairiuosius privertė šiek tiek susitelkti. Deja, balsuojant už visą įstatymą, už – 30, 45 – prieš, 4 susilaikė. Įstatymas nepriimtas ir atmetas.

Čia pat R.Paksas pasiūlė Vyriausybei numatytus 4 mln. Lt nukentėjusiųjų sribų pensijoms skirti kompensuojamiems vaistams. Č.Juršėnas naudodamasis pirmininkaujančiojo teise dar siūlė balsuoti, ar pavesti parengti kitą tokį įstatymo projektą, bet ir šis balsavimas visiškai žlugo. Politiniai kaliniai ir tremtiniai sveikinosi su dešinišiais politikais, gražiai giedojo, o nelaimingiems kariesiems beliko daryti 7 min. pertrauką tikintis, kad per tą laiką patriotai “nulips nuo jų sąžinių” ir išsinešdins iš posėdžių salės. Svečiai taip ir padarė. Jie susirinko konferencijų salėje aptarti savo netikėtą pergalę. Kelios moterys braukė ašarą ir tigė, kad jaučiasi kaip Sąjūdžio laikais. Visi priėjo išvadą, P.Jakučionio žodžiais tariant, kad joti galima tik ant palinkusio karklo, o ant ažuolo šakų nepajodinėsi.

Neapgynę pensijų sribams kairieji užsipuolė Respublikos Prezidentą

(atkelta iš 1 psl.)

Centro generalinė direktorė Dalia Kuodytė paragino politikus susilaikyti nuo spekuliacijų dramatiškos Lietuvos istorijos faktais.

“2002 m. gegužės 30 d. Seime svarstant Valstybinių pensijų įstatymo pataisų projektą pateiktos niekuo nepagrįstos žinomų istorijos faktų interpretacijos. Kaip antai, Lietuvos Prezidentas pavadintas “vieninteliu kovojusiu nacių lageryje”. Norėtume pabrėžti, kad Antrojo pasaulinio karo metais Lietuvoje egzistavo ne tik prosovietinis, prostalininis pasipriešinimas nacistinei okupacijai, bet ir antinacinis pasipriešinimas Lietuvos piliečių, kurie norėjo matyti Lietuvą nepriklausoma valstybe, neabejinga savo tautai ir jos vertybėms.

1944 m. gegužės 15 d. Vokietijos okupacinei valdžiai likvidavus Vietinę rinktinę sužlugo lietuvių viltys turėti savos kariuomenės užuomazgą. Tuomet ir be okupacinės valdžios leidimo steigėsi savanorių būriai kaimų ir gyvenviečių apsaugai. Šie būriai pasiryžo daugiau nesitraukti iš Lietuvos be pasipriešinimo.

1944 m. liepos 29 d. keturiolikos savanorių grupių vadai aptarė pasipriešinimo okupantams planą ir nutarė susivienyti ir kaip 1918 me-

tais įkurti savanorių junginį - Tėvynės apsaugos rinktinę. Paskelbtame įsakyme dėl Tėvynės apsaugos rinktinės pulko formavimo pabrėžta, kad pulkas formuojamas pagal buvusios Lietuvos kariuomenės statutus. Sedos apylinkėse buvo suformuoti du lietuvių savanorių pulkai, kuriuose buvo ir nemažai septyniolikmečių gimnazistų. 1944 m. spalio 5 d. Raudonosios armijos daliniams pralaužus vokiečių gynybą ir besiantinant prie Sedos miestelio gynybos pozicijas užėmė Tėvynės apsaugos rinktinę. Spalio 7 d. prasidėjo Sedos kautynės, kurių metu rinktinė buvo išblaškyta. Žuvo apie 100 lietuvių karių. Vos prieš kelias savaites susikūrę lietuvių savanorių daliniai nustojo egzistuoti.

Tėvynės apsaugos rinktinė buvo vadovaujama lietuvių karininkų, veikė Lietuvos teritorijoje ir tik gynybinėse pozicijose. Taip buvo išreikšti siekliai ginklu, kaip 1918-1919 metais, apginti savo žemę ir tautos teisę atkurti Lietuvos nepriklausomybę. Galime kalbėti apie tai, ar buvo pagrįstos šios viltys ir prasmingos aukos. Tačiau šį jaunatvišką maksimalizmą vadinti buvimu “nacių lageryje” – ne tik nepagrįsta jokiais faktais, tačiau ir nemoralu”, - rašoma LGGRTC pareiškime.

Ingrida VĖGELYTĖ

Kaip balsavo Seimo nariai

Seimo posėdyje, kuris vyko gegužės 30 d., buvo svarstomas valstybinių pensijų įstatymo 11 str. pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto priėmimas. Posėdyje dalyvavo 90 Seimo narių iš 141. Balsavo: “prieš” - 45 Seimo nariai, “už” - 30, susilaikė - 4.

Pateikiame balsavusiųjų prieš įstatymo pakeitimą ir papildymą pavardes: D.Barakauskas, K. Bobelis, S. Buškevičius, J. Čekuolis, I. Degutienė, K. Glaveckas, G. Jakavonis, P. Jakučionis, J. Jučas, A. Kašėta, A. Klišonis, E. Klumbys, A. Kubilius, D. Kutraitė-Giedraitienė, V. Landsbergis, A. Lydeka, J. Lionginas, E. Maldeikis, V. Martišauskas, E. Masiulis, J. Matulevičius, V. Matuzas, A. Medalinskas, A. Melianas, R. Paksas, R. Palaitis, A. Poplavski, J. Razma, K. Rimšelis, A. Saudargas, E. Savickas, R. A. Sedlickas, E. Skarbalius, A. N. Stasiškis, N. Steiblienė, G. Steponavičius, G. Šileikis, R. Šukys, G. Vagnorius, A. Vazbys, D. Velička, J. Veselka, A. Vidžiūnas, P. Vilkas, H. Žukauskas.

Už įstatymo priėmimą balsavo: O. Babonienė, V. Baravykas, M. Bąstys, B. Bradauskas, S. Burbienė, V. Einoris, V. Greičiūnas, Č. Juršėnas, E. Kaniava, J. Karosas, K. Kriščiūnas, A. Kunčinas, A. Macaitis, Z. Mačernius, N. Medvedevas, P. Papovas, A. Plokšto, V. Popovas, M. Pronckus, A. Pulokas, G. Purvaneckienė, J. Raistenskis, A. Rimas, A. Sakalas, A. Salamakinus, V. Saulis, R. Sinkevičius, A. Sysas, I. Šiaulienė, J. Utovka.

Balsuojant susilaikė: J. Čiulevičius, R. Karbauskis, A. Matulevičius, V. Tretjakov.

LR Seimo Pirmininkui Artūriui PAULAUSKUI
LR Ministrui Pirmininkui Algirdui BRAZAUSKUI
LR Konstitucinio Teismo pirmininkui Egidijui KŪRIUI
LR Aukščiausiojo Teismo pirmininkui Vytautui GREIČIUI
LR finansų ministrei Daliai GRYBAUSKAITEI
LR aplinkos ministrui Arūnui KUNDROTUI
LR Prezidento patarėjams, Teisės departamentui
LR Seimo nariams, Komisijai Konstitucijos pataisoms rengti
Apskričių, miestų, rajonų administracijoms
Žiniasklaidai

Kreipimasis

Dėl piliečių nuosavybės atkūrimo įstatymo 2, 8, 12, 15, 16, 18, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo

LR Seimas 2002 01 15 priėmė įstatymą Nr. IX-708, kuriuo grąžintinių namų nuomininkams suteikiama teisė privatizuoti užimamą būstą. Šio įstatymo priėmimui prieštaravo LR Vyriausybė, Seimo teisės departamentas, Seimo teisės komitetas, jį vetavo LR Prezidentas. 52 Seimo narių prašymu buvo kreiptasi į LR Konstitucinį Teismą, ar aktas sutinka su LR Konstitucija.

Mes ne kartą atkreipėme aukščiausiųjų valdžios institucijų dėmesį į LR piliečių nuosavybės teisių išlikusių nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo pataisų neteisiškumą ir neperspektyvumą, nenumatymą, kad klimpstama į vis naujus šturkščius žmogaus teisių pažeidimus, kurie palies tiek savininkus, tiek nuomininkus. Pirmiausia įstatymo pataisos neatitinka jokių teisės normų, nepalikta teisė laisvam piliečio apsisprendimui, užkertamas kelias savininkui susigrąžinti nekilnojamąjį turtą natūra. Vadinasi, pažeidžiamas lygiateisiškumo principas, iškeliamas nuomininkų teisių prioritetas prieš savininkų teises. Ir tai daroma tada, kai apie 70 proc. savininkų Lietuvoje jau atgavo nuosavybės teisę. Antra, įstatymo pataisose nurodoma, kad grąžintinos patalpos, kuriose gyvena nuomininkai, paimamos "visuomenės poreikiams". Manome, jog įstatyme turi būti nurodytas konkretus visuomeninis poreikis. Jei jis yra privačios nuosavybės paėmimas siekiant tenkinti nedidelės individualių nuomininkų ar kitų asmenų poreikius – tai prieštarauja LR Konstitucijai ir Konstitucinio Teismo nuomonei. Geras pavyzdys – ŽŪ universitetui vyriausybės skirtos žemės mokslo reikalams neteisėtas panaudojimas privačių asmenų sklypų skyrimui (CB Nr.15/2000, "Valstybės žinios", 2002 05 14, Nr.48). Tuo būdu neapgalvotas LR Seimo sprendimas sukėlė teisinę koliziją. Iš vienos pusės, pažeidžiamas privačios nuosavybės neliečiamumo principas ir diskriminuojami savininkai, iš kitos – jis tenkina tik dalies nuomininkų, kurie nori gyventi grąžintinuose namuose, interesus. Kita dalis nuomininkų, gyvenančių avariniuose, nusidėvėjusiuose namuose, yra suinteresuoti iš valstybės gauti naujus butus. Tačiau pagrindinė problema yra valstybės biudžeto silpnumas.

Valstybė staiga negali iš savininkų išpirkti namų, šis procesas užtruks daugiau nei dešimt metų, be to, niekas neprivers savininką sutikti, jei siūlomos sąlygos jo netenkina.

Manome, kad Vyriausybė, kurdama naujus įstatymus ar poįstatyminius aktus, kaip turi būti įgyvendinamas LR Seimo 2002 01 15 priimtas įstatymas, sukels visuomenės nepasitenkinimą, o bandymai juos realizuoti bus lydimi bangos civilinių ir tarptautinių bylų.

R e i k a l a u j a m e:

iki LR Konstitucinio Teismo sprendimo sustabdyti grąžintinių namų paėmimo "visuomenės reikmėms" procesą, tarp jų rengiamus Vyriausybėje teisės aktus dėl grąžintinių namų privatizavimo ir apmokėjimo savininkams tvarkos,

pripažinti, kad priimtos įstatymo dėl nuosavybės teisių į nekilnojamąjį turtą pataisos prieštarauja pagrindiniams teisės principams ir realiai neįgyvendinamos,

rengti naujas įstatymo pataisas, atitinkančias LR Konstituciją, LR civilinių kodeksą ir teises normas, nepažeidžiant žmogaus teisių,

Konstituciniam Teismui – prašome pagreitinti Konstitucinio Teismo sprendimą, ar LR Seimo priimtas įstatyminis aktas sutinka su LR Konstitucija.

Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacijos komiteto pirmininkas

prof. Arimantas Dumčius

Lietuvos namų ir žemės sklypų savininkų sąjungos pirmininkas

Mykolas Vitkauskas

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos valdybos pirmininkas

Antanas Lukša

Lietuvos žemės savininkų sąjungos pirmininkė

Antanina Venckūnienė

Lietuvos šeimos ūkininkų sąjungos vardu

Kazimieras Starkevičius

Lietuvos mokslininkų sąjungos vardu

doc. Arminas Ragauskas

Lietuvos gydytojų sąjungos vardu

Ramunė Paškauskienė

Kauno krašto darbininkų sąjungos vardu

Bronius Bučelis

Lietuvos pensininkų sąjungos "Bočiai" Kauno m. bendrijos pirmininkė

Marija Garšvienė

Ratifikuotas Romos Statutas

Balandžio 11 d. Jungtinių Tautų būstinėje Niujorke įvyko baigiamoji Tarptautinio baudžiamojo teismo ir jo pagrindinio įstatymo – Romos Statuto ratifikavimo ceremonija, kurios metu 60-oji šalis padėjo paskutinį būtiną parašą po tarptautine sutartimi, kuria remiantis bus įsteigtas Tarptautinis baudžiamasis teismas.

Iškilmingoje ceremonijoje dalyvavo, be didžiųjų pasaulio valstybių, dar 10 šalių: Bosnija, Bulgarija, Kambodža, Kongas, Airija, Jordanija, Mongolija, Nigerija, Rumunija ir Slovakija, t.y. tos šalys, kurios iki to laiko dar nebuvo Romos Statuto ratifikavusios.

Jos visos vienu metu įteikė dokumentus Vyriausiajam Jungtinių Tautų teisės konsultantui Hansui Corellui, pasidalydamos garbe padėti lemiamą 60-ąjį sutarties ratifikavimo parašą.

"60-ies ratifikavusių šalių skaičių, kurio reikia, kad Romos Statutas įsigaliotų, jau turime. Perverstas dar vienas žmonijos istorijos puslapis", – pareiškė sutarties ratifikavimo ceremonijoje Hansas Corellas (http://www.delfi.lt/news/daily/Word_2002_04_12).

Ratifikuotas Romos Statutas įgyvendino daugelio žmonių viltį ir svajonę, buvusio JT generalinio sekretoriaus Boutros Ghali žodžiais tariant, "garantuoti tarptautinę teisingumą, gynybą ir geriausių pasaulio įstatymų įgyvendinimą ginant fundamentines žmogaus teises ir užkertant kelią nusikaltimams žmoniškumui".

Dabartinis JT generalinis sekretorius Kofi Annanas pasirašydamas Romos Statutą kalbėjo: "Šio Teismo įkūrimas yra vilties dovana būsimoms kartoms, milžiniškas žingsnis įgyvendinant universaliąsias žmogaus teises ir įstatymo valdžią" (Voverienė O. Teisti genocido vykdytojus – mūsų pareiga // Tremtinys.- 2001 liepos 12, p.1-2).

Romos Statutą ir sutartį dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo yra pasirašiusios dabar jau 66 šalys – šešiomis daugiau, negu buvo būtina, kad ši sutartis įsigaliotų.

Teismas bus įkurtas liepos 1 d., praėjus dviem mėnesiams po sutarties ratifikavimo. Pirmasis Romos Statutą ratifikavusių šalių susitikimas įvyks š.m. rugsėjo 24 d.–spalio 5 d. Jame bus aptarti Teismo finansavimo reikalai bei pasirašytas susitarimas dėl Teismo prioritetų ir imunitetų.

Tarptautinio baudžiamojo teismo jurisdikcijai bus priskiriami tik sunkiausi nusikaltimai, susiję su tarptautine bendrija – genocido nusikaltimai, nusikaltimai žmoniškumui, kariniai nusikaltimai, agresijos nusikaltimai.

Lietuva Romos Statuto neratifikavo. Suprantama, kodėl. Bolševikinei dabartinio Seimo daugumai, siekiančiai reabilituoti ir net apdovanoti vals-

tybinėmis pensijomis sribus, balta netiesos servetėlė nuo tautos budelių rankų nuvalyti išžudytų žmonių kraują aiškinant, kad žudikai ir kankintojai taip pat yra "nukentėję", Romos Statutas yra kaip akmuo tarp dantų.

Dėl to ir stringa Lietuvos žmonių žudikų bylų svarstymas. Per 12 Nepriklausomybės metų teismą pasiekė tik 13 bylų, nuteisti buvo 4 asmenys, sadiškai nužudę kelis žmones, 7 sribams bylos buvo nutrauktos. Tikėtis teisingumo dabar, kai valdančioji dauguma buvusius sribus ir enkavėdistus bei jų dvasios įkvėpėjus – nomenklatūrinius komunistus globoja, neverta. Todėl visuomenė turi veikti pati.

Romos Statuto ratifikavimo sutartyje numatyta, kad Teismas pradės veikti nuo 2003 m. sausio 1 d. Į Teismo jurisdikciją įeis tik tie nusikaltimai, kurie bus įvykdyti po Romos Statuto įsigaliojimo, t.y. po š.m. balandžio 11 d. Tačiau Lietuva yra prisijungusi prie 1968 m. lapkričio 26 d. Konvencijos dėl senaties termino netaikymo už karinius nusikaltimus ir nusi-kaltimus žmoniškumui.

Manau, kad Tarptautiniam baudžiamajam teismui pradėjus savo veiklą, nevyriausybinių organizacijos, prisijungusios prie Tarptautinio baudžiamojo teismo nevyriausybinių organizacijų koalicijos, tokias bylas galės kelti Tarptautiniame baudžiamajame teisme. Dabar šios Tarptautinio baudžiamojo teismo NVO koalicijos narė yra tik Lietuvos moterų lyga. Reikėtų, kad pačiu artimiausiu laiku būtų:

1) įkurtas tautinis Antikomunistinio kongreso ir Tarptautinio tribunolo nutarimų įgyvendinimo komitetas, kuris imtųsi tęsti visuomeninio tribunolo funkcijas Lietuvos mastu. Šis komitetas, kaip visuomeninė organizacija, turėtų įstoti į Tarptautinio baudžiamojo teismo NVO koaliciją ir siekti, kad Teisme būtų įkurti teismai ad hoc: a) Sausio 13-osios ir Medininkų byloms nagrinėti tarptautiniu mastu, reikalaujant išduoti nusikaltėlius iš Rusijos ir Baltarusijos; b) sovietų okupacinės kariuomenės nusikaltimams pokario Lietuvoje nagrinėti, išreikalaujant nusikaltėlius iš Rusijos ir Izraelio bei kitų valstybių, kur dabar jie slepiasi;

2) visuose skyriuose, kur tik yra politinių kalinių ir tremtinių, įkurti tų miestų ir rajonų visuomeninius teismus; rinkti duomenis apie genocido, agresijos nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui tuose regionuose; organizuoti teismų procesus;

3) organizuoti visuomeninius teismus ir jau mirusiems žudikams, kad Lietuvos istorijoje neliktų nė vieno jų vardas neįvardytas.

Tai mūsų moralinė pareiga.

Prof. Ona VOVERIENĖ

Pratęskite "Tremtinio" prenumeratą

Užsiprenumeruokite "Tremtinį" ilgesniam laikui!

"Tremtinys" išeina kartą per savaitę; prenumeratos kaina su pašto paslaugomis: 1 mėn. - 4 Lt, 3 mėn. - 12 Lt, 6 mėn. - 24 Lt.

Indeksas - 0117.

Neliktė be savo laikraščio!

Kančių keliai

Apie paminklinės lentos atidengimą prie pastato Vilniuje, Mindaugo g. 7/2, kur buvo įsikūręs sovietinis NKGB (MGB) Lietuvos geležinkelio transporto skyriaus vidaus kalėjimas, "Tremtynyje" buvo rašyta (2001 m., Nr.42). Pastato praeitimi do-

čia pat. Po to nuteistuosius perkėlė į Lukiškes, iš kur jie buvo vežami į Šiaurę ar Sibirą.

Mus, aštuonis panevėžiečius bendrablyius, geležinkelio sporto klubo "Žalgiris" krepšininkus ir prie mūsų priskirtus, į Vilnių atvežė 1945 m. rugsėjo 5 d. Komandos drau-

Paminklinę lentą ir pastatą šventina Šv. Mikalojaus bažnyčios klebonas E.Paulionis

gus pradėjo suiminėti birželio pradžioje, o rugpjūčio pabaigoje jau rinko ir ne komandos narius. Į "juoduosius sąrašus" pateko Balys Valickas, Edvardas Karpovičius, Henrikas Ignatavičius, Romualdas Paplauskas... Pirmuosius tardymus, panaudodamas žiaurią fizinę jėgą, Panevėžio KGB pastate atliko vyr. ltn. Kirjanovas. Kaltinimai beveik visiems vienodi - dalyvavimas antisovietinėje pagrindinėje organizacijoje, antisovietinės propagandos skleidimas. Vėliau buvome kankinami Vilniuje

Kameroje, į kurią patekau, jau buvo 25-30 išblyškusių vyrų. Mano vieta, kaip naujoko, buvo nurodyta prie "parašos". Maisto davinys - 200 g duonos. Jei jos nesuvalgydavome, padėdavome ant palangės. Iki ryto ji pabaldavo. Gulėdavome ant cemento grindų "valetu" - vieno galva, kito kojos... Tardyti kviesdavo naktimis. Kameroje visi buvome draugiški, sumuštuosius kaip įmanydami slaugydavome. Romualdas Paplauskas pateko į 12 kamerą - mažą, tamsią, be langų. Oras į vidų patekdavo pro iškištą į lauką vamzdį.

Nuosprendį išklausėme ramiai. Čekistas reikalavo kiekvienam po 25 metus. Džiaugėmės, kai visus iš tų "rūmų" išvežė į Lukiškes. Toliau keliai vedė į plačiąją "tėvynę".

Juozas BUTRIMAS

Vilnius

misi vilniečiai ir miesto svečiai. Kalėdų šiuose rūsiuose galėtų nemažai papasakoti arba parašyti apie savo kančių pradžią.

Siame pastate buvo kalinami geležinkelininkai arba asmenys, susiję su geležinkelio tarnyba. Archyvuose išlikę dokumentai pasakoja, kad 1940-1941 metais buvo suimami ir teisiami geležinkelio stočių viršininkai, tremiamos jų šeimos. Dvylikoje ankštų kamerų (jose būdavo laikomos daržovės) vienu metu dusdavo po 250-300 tardojų. Tardytojai skubėjo sudarinėti bylas, teismai vyko

Geležinkelio sporto klubo "Žalgiris" krepšininkai

Atgarsis

Gegužės 30 d. prie Seimo rūmų kartu su bendraamžiais ir bendraminčiais protesto akcijoje pareiškėme "ne" valstybinių pensijų skyrimui represinių struktūrų darbuotojams. Lietuvos VRKS Šiaulių sk. delegacija, pasipuošusi vėliava, atsistojome toje pačioje vietoje kaip ir anomis dienomis, kai Sausio 13-ąją gynėme Lietuvos laisvę. Skamba dainos, tačiau seimūnai nepasirodo. Pagaliau užsiregistruojame ir įeiname į Seimo rūmus. Pasiekėme pirmąją pergalę - leista daly-

vauti posėdyje, kuriame bus svarstomas mums labai svarbus įstatymas. Patekę pro "užkardą" susitinkame su LPKTS pirmininku dr. P.Jakučioniu ir visi nuskubame į posėdžių salę.

Prasideda posėdis. Pirmininkaujantis Č.Juršėnas įspėja netriukšmauti, bet kur tu, žmogau, nustygsi, kaip gali neploti, kai Seimo dauguma "prakiša" vieną pataisą po kitos... Balsų dauguma atmeta mi ir įstatymo variantai - vienas po kito. Ponas Juršėnas griebiasi paskutinio šanso ir

siūlo dar kartą balsuoti dėl pakartotino šio įstatymo svarstymo. Rezultatas: 28 balsai "už", "prieš" - 40, kiti susilaukė. Nepadėjo nei A.Brazausko dalyvavimas. Pakilia nuotaika posėdžių salėje padainavome kelias patriotines dainas ir nuėjome į konferencijų salę. LPKT sąjungos pirmininkas dr.P.Jakučionis padėjo už aktyvų dalyvavimą, palinkėjo būti vieningiems ir ateityje. Mūšis laimėtas, bet karas - dar ne.

Jonas VAIŠNORAS

Mūšis laimėtas

Kviečia Utena

Tremtinių dainų ir poezijos šventės "Leiskit į tėvynę"

Programa

Birželio 7 d.
14 val. chorų dalyvių atvykimas į Uteną.
15 val. generalinė repeticija.
19 val. poezijos vakaras Utenos kultūros rūmų kieme.
Birželio 8 d.
12 val. iškilmingas šventinis priėmimas pas Utenos rajono merą.
13 val. šventinės eisenos pradžia.
14 val. šv. Mišios šventės vietoje.
15 val. šventės pradžia.
17.30 val. vakaronė.
Šventė vyks "Utenio" stadione.

Organizacinis komitetas

Gedulo ir vilties dienos minėjimo renginiai Kaune

Birželio 14 d.
9 val. iš Laisvės al. 39 (LPKT sąjungos būstinės) eisena į Arkikatedrą baziliką,
10 val. šv. Mišias aukos JE arkivyskupas S.Tamkevičius,
12 val. iškilmingas minėjimas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje,
13 val. autobusas veš į Geležinkelio stotį, 6-ojo forto "Kryžių kalnelį" ir į Petrašiūnų kapines prie memorialo.
Birželio 15 d.
18 val. Pažaislio muzikos festivalis kviečia į koncertą V.A.Mocarto "Requiem" (IX forto muziejaus salėje, Žemaičių pl. 73).

Kviečiame birželio 14 d. į Gedulo ir vilties dienos minėjimą Šiauliuose. Renginio pradžia - 12 val. iškilmingas gėlių padėjimas Ginkūnų kapinių genocido aukų panteone.

Kviečiame dalyvauti miesto visuomenę ir visuomeninių, politinių judėjimų atstovus su savo atributika.

Tegul neužželia žolė nė vienas takas...

Prieš dešimt metų Kaune, senojoje Panemunės turgaus aikštėje, buvo pastatytas ir pašventintas kuklus paminklas žuvusiems Tauro apygardos Birutės rinktinės partizanams... Paminklo pastatymo iniciatoriai - V.Stašaitis, A.Šulcas, A.Gustienė, A.Slanina. Lėšų skyrė JAV gyvenantis lietuvis p.Juodelė.

Gegužės 26-ąją išklausė šv. Mišias Švč. Mergelės Marijos bažnyčioje prie paminklo susirinko LPKTS, LPKS Kauno skyrių tremtiniai ir politiniai kaliniai, žuvusiųjų artimieji, vyresnieji varpininkai, kudirikaičiai ir jų vadovai, geros valios žmonės. Tyliai skambant kanklėmis atliekamos "Oi neverk, motušėle" dainos melodijai uždegta žvakelių, padėta gėlių žuvusiųjų atminimui. Susikaupimo ir apmąstymų valandėlę susirinkusiems kankliavo, partizanų dainas dainavo Kauno savivaldybės vaikų globos namų mažieji kudirikaičiai, vadovaujami mokytojos A.Vaitkevičienės.

Birutės rinktinės partizanų veiklą, užduotis apžvelgė "Laisvės kovų archyvo" redakcijos mokslinis bendra-

darbis B.Ulevičius. Apie tragišką kovotojų žūtį kalbėjo partizanų ryšininkas V.Juodsnukis.

Prisiminimus apie pokario kovas pasakojo Birutės rinktinės partizanas P.Pečiulaitis-Lakštingala ir Vytauto rinktinės partizanas P.Morkūnas. Vaikystės išgyvenimais žuvusių kovotojų išniekinimą čia, turgaus aikštėje, liudijo to meto Panemunės gyventojas N.Savickaitė-Skimborauskienė, eiles deklamavo vyresnioji varpininkė K.Stravinskienė, partizanų vado J.Stravinsko-Žiedo našlė.

Bendražygius ir bendraminčius prie paminklo pabūti kartu pakvietė Vyresniųjų varpininkų draugija (valdybos pirmininkė A.Servienė).

Šią lietuvių tautai atmintiną vietą nuolat prižiūrės ir tvarkys Vaidoto pagrindinės mokyklos kudirikaičiai. Mokiniais tai bus įsimintinos istorijos pamokos.

Tegul neužželia žolė nė vienas takas, vedantis prie kryžiaus ar akmens, pastatyto tautos didvyrių atminimui...

Dalia MACIUKEVIČIENĖ

Janina SEMAŠKAITĖ

Siena

Susitikimai su mano tėvų kartos žmonėmis, pasipriešiniais sovietų okupacijai, visada palieka nuostabą, susižavėjimą ir pagarbą už bekompromisę meilę Tėvynei, pilietiškumą ir išsaugotus idealus, už iki senatvės išlikusį kovingą laisvės jausmą. Lenkiuosi jų šiltam žmogiškumui, ko neretai nebeturi "prarastosios" sovietmečio kartos žmonės.

Pabūkim minutėlę, pasikalbėkime su tais, kurie jau tampa mūsų tragiškos praeities legenda, o gal ir... paskutiniaisiais mohikanais.

Psichologinė siena

2001-ųjų rudenį susitikau su buvusiu žvalgu Algirdu Šertvyčiu. Kalbėjome apie šias dienas, apie tai, kas jam, pokario pasipriešinimo kovų dalyviui, kelia nerimą nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos politikoje, ko jis be širdgėlos negali priimti. Labiausiai buvusį žvalgą jaudino tarp lietuvių susiformavusi psichologinė siena, vis dar dalijanti ir skaldanti tautos vienybę, trukdanti aiškiam visos tautos tikslui – įtvirtinti valstybingumą ir šalies viduje įveikti pilietinį abejingumą.

Niekam ne paslaptis, jog beveik priežodžiu Lietuvoje tampa posakis: "Tėvynė ten, kur galima uždirbti". Dažnai ir nebematome, kas Lietuvoje gerai. Ilgai nesvarstęs dabar dažnas pasako: "O prie ruso buvo geriau". Tik savo vaikus kažkodėl ne į Rusiją uždariauti siūnia, bet į tolimesnį užsienį stengiasi išlydėti. "Klausimėlio" laidoje jaunuoliai paklausti, kaip jie supranta, kas yra tėvynė, ekspromtu atsakė: "O man vis tiek, kur gyventi". Arba dar geriau: "O ką man davė tėvynė ir laisvė?" Nė vienas iš užkalbintųjų nekalbėjo: "Ką aš daviau tėvynei?" Gal todėl, jog šitiek daug matome grobiančių ir vertinančių tik pinigų, jau nieko panašūs atsakymai nei stebina, nei piktina. Vadinasi, psichologinė siena, nematomas tautos pasidalijimas į dvi prieštaringas stovyklas akivaizdžiai egzistuoja. Jaunuoliai ir ne tik jaunuoliai šiandien siekia kuo greičiau praturtėti, pasibastyti po pasaulį, tačiau vos prabylame apie pilietiškumą ir atsakomybę – neturi, ką pasakyti. Neįveikiama siena tarp lietuvių, esančių kairėje ir dešinėje pusėje, atsirado irgi ne šiandien. Ji formavosi per visą okupacijos penkiasdešimtmetį. Kada ir kaip mes ją sugriausim? Prisiminkime praeitį.

Berlyno siena tapo simboliu

Svečias Algirdas Šertvytis pasakoja apie Berlyno sieną ir bando palyginti su tuo, kas vyksta Lietuvoje dabar, kas mus skiria ir kas supriešino?

Ar Berlyno siena buvo tik akmeninė užtvara, kai Demokratinė Vokietijos Respublika, vykdydama sovietų reikalavimus, atkirto rytinę sostinės dalį nuo vakarinės, kontroliuojamos JAV, Anglijos ir Prancūzijos? Nors ir nugriauta, toji aklina betono siena ir spygliuotų vielų užtvara tapo simboliu didžiausios prarajos tarp dviejų pasaulių – totalitarinio komunistinio ir demokratinio. Berlyno siena neatsirado iš niekur ir dėl nieko. Sunku pasakyti, ko tikėjosi tuometinė Sovietų sąjunga, pastačiusi Vokietijos sostinėje betono užtvaram: sulaukyti demokratijos nuotaukų skverbimams iš laisvojo pasaulio ar sėkmingiau už sienos plėtoti komunizmo idėjas bei jų įtaką Europai?

Ką gi, nugalėtojai tuomet buvo "viešpačiai", o viešpaties kelių žinoti neleistina. Todėl ir prašau svečio pasakoti, kas įvyko 1961 metų rugpjūčio 13-ąją 1 valandą nakties.

1961-ųjų rugpjūčio 13-oji

Naktį staiga nutrūko Berlyno radijo transliacijos ir grąžūs Brandenburgo vartai, visada gausiai lankomi berlyniečių ir svečių, paskendo kraupioje tamsoje. Specialių karinių dalinių prožektoriais apakintose gatvėse skubiai pradėtas ardyti šimtmetis grindinys ir montuoti spygliuotų vielų užtvara. Svarbiausia miesto magistrale riaumodami riedėjo šarvuočiai, vairuojami Nacionalinės armijos kariškių. Kaip atrodė ir kas iš tiesų buvo toji "nacionalinė liaudies armija", aiškinti nereikia, nes tą žino visos buvusios sovietų okupuotos šalys.

Vos praeitį, link pažymėtos būsiosios Berlyno sienos linijos pajudėjo kolo-

nos sunkvežimių su statybinėmis medžiagomis: gelžbetonio blokais, spygliuotos vielos ritiniais, cemento skiediniu, darbo įrankiais ir technika. Iš paskos – darbų vykdytojai, lydimi ginkluotų apsaugos būrių, kurie buvo skubiai suformuoti iš policijos, armijos dalinių ir saugumiečių. "Statybininkai" apsidraudė: dėl visa ko... Siena išaugo taip sparčiai, kad likusieji vienoje ar kitoje jos pusėje nespėjo atsikvošėti. Buvo atskirti tėvai nuo vaikų, artimieji nuo savųjų draugų ar giminių. Iš karto žmonės net nesuvokė, kaip buvo sumaitoti tūkstančių Vokietijos gyventojų likimai.

Bandymai kirsti Berlyno sieną

Bėgo metai, o siena vis dar buvo stiprinama, modernizuojama naudojant naujausius karinės technikos pasiekimus: įmontuotos įmantriausių konstrukcijų minos, elektroniniai įtaisai, kuriais galima buvo sekti ir apšaudyti atskirus sienos sektorius. Tačiau nepaisydami grėsmingos technikos jau nuo pirmųjų sienos atsiradimo dienų žmonės bandė per ją bėgti. Beveik visada tokie bandymai baigdavosi mirtimi. Žūdavo bėgliai net nespėję pasiekti sienos, vos peržengę vadinamąją "ugnies liniją". Per 40 metų žuvo 957 žmonės, per Berlyno sieną bandę pabėgti į vakarinę Vokietijos dalį. Federacinę Vokietijos Respubliką pasiekė 300000 bėglių. Bėgo žmonės kaip kas išmanė: vieni plaukė Berlyno kanalais, kiti kapstėsi upe pripučiamais plaustais, tretė kasė tunelius po siena. Atsirado drąsuolių, bandžiusių pačių pasigamintais balionais prakirsti sieną. 5000 bėglių pasiekė tikslą jūra, 4000 buvo sugauti pasieniečių. O kas iš bėglių nežuvo – tie buvo nuteisti ilgus metus kalėti. 1989 metais, kai Vengrija ir Čekoslovakija atidarė tokiems bėgliams savo valstybės sienas, bėgta masiškai. Demokratinės Vokietijos vyriausybė, faktiškai valdoma komunistų, bėgliams taikė griežčiausias bausmes. Generalinė prokuratūra tuo metu buvo sukūrusi net 110 tūkstančių bylų. Užtekdamo nepatikrinto skundo, jog kažkas ketina pasitraukti į kitą Berlyno pusę, kad ilgam būtų įkalintas. O bandžiusiems bėgti kariškiams ar paties saugumo darbuotojams buvo taikoma mirties bausmė. To meto statistika tokia: iš 88000 politinių kalinių Demokratinės Vokietijos kalėjimuose buvo 57000 bėglių, bandžiusių bėgti per Berlyno sieną.

(B.d.)

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Bronislava Plonienė 1912-2002

Gimė Šiaulių apskr., Tryškių valsč., Dauginių k. 1951 m. ji su 4 mažamečiais vaikais ištremta į Irkutsko raj. Vyras tuo laiku kalėjo Vorkutos lageriuose, kur 1956 m. nuvyko ir visa šeima. Į Lietuvą grįžo 1966 m., apsigyveno Šiaulių raj., Kuršėnuose. Palaidota Micalčių kapinėse.

LPKTS Kuršėnų skyrius

Marta Jonaitytė-Ramonienė 1923-2002

Gimė Paviekių k., Padubysio valsč., Šiaulių apskr. 1946 01 05 – 1947 06 19 Šiaulių apylinkėse buvo ginkluotojo pasipriešinimo dalyvė. Suimta, kalėjo Vorkutoje. Atlikusi bausmę ištekojo. 1960 m. grįžo su vyru į Lietuvą, apsigyveno Vilkaviškyje. Jai suteiktas kario savanorio statusas, apdovanojama kūrėjo savanorio medaliu.

Palaidota Vilkaviškio kapinėse. Užjaučiame artimuosius.

Bendražygiai

Kazys Juozaitis 1919-2002

Gimė Papynaujo k., Kvėdarnos valsč., Tauragės apskr. 1944 m. sukūrė šeimą, augino dukrą. 1946 m. suimtas ir įkalintas Molotovo, vėliau Kazachstano lageriuose. Paleistas iš lagerių tremtį baigė Pavlodare. Į Lietuvą grįžo 1986 m. Buvo LPKTS nariu.

Palaidotas Kvėdarnos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukrą bei artimuosius.

LPKTS Šilalės skyrius

Ona Tenytė-Valteraitienė 1942-2002

Gimė Makariškės k., Lazdijų raj. 3 metų liko našlaitė. Ištremta 1948 05 22 su seneliais į Irkutsko sr., N. Ugolnij, Kramcovsko – Zaimkoj. Sugrįžo į Lietuvą 1956 m. 1964 m. ištekojo už tremtinio Marijono. Susilaukė dukters Vaivos. Apsigyveno Alytaus mieste. Abu su vyru nuo 1988 m. LPKTS Alytaus sk. nariai. Nuoširdžiai užjaučiame dukrą ir vyrą.

LPKTS Alytaus skyrius

Bronė Poviliūnaitė-Skrebienė 1906-2002

Gimė Panevėžio raj., Laukagalėlių k., gausioje šeimoje. Anksti neteko tėvelio. 1933 m. ištekojo už ūkininko Petro. Apsigyveno Anykščių raj., Aniškiškio k. 1947 12 29 ištremta su 4 mažamečiais vaikais į Tomsko sr., Asino gyv. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Užaugino sūnų ir 3 dukras.

Palaidota Anykščių raj., Mitašiūnų kapinėse. Tebūna lengva Jai tėviškės žemė.

LPKTS Kauno skyrius

Vincas Ūsas 1911-2002

Gimė Padumblių k., Lazdijų raj. Nepriklausomos Lietuvos laikais dirbo Šilalės policijos nuovados viršininku. 1941 06 14 išvežtas į Rešiotų lagerį. Kalėjo 10 m., po to 5 m. gyveno tremtyje Kazachstane. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Aktyviai dalyvavo Sąjūdžio veikloje. Buvo LPKTS Varėnos skyriaus tarybos narys. Palaidotas Varėnos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, gimines ir artimuosius.

LPKTS Varėnos skyrius

Muziejaus atgimimas

Tauragės rajono Skaudvilės istorijos-kraštotyros muziejuje balandžio pabaigoje buvo paminėtas jo 25-metis. Muziejus įkurtas 1977 metais politinio kalinio istoriko Dainoto Habdango iniciatyva. Ekspozitai surinkti iš Skaudvilės apylinkių.

Dar būdamas Skaudvilės vidurinės mokyklos moksleivis D. Habdangas kartu su poetais Juozu Kinderiu ir Aleksu Dabulskiu, moksleive Petrule Vasiliauskaite-Greičiene Vasario 16-osios proga Skaudvilės bažnyčios šventoriuje išklė Trispalvę. Už tai visi nuteisti 25-eriems metams. Buvo

1951-ieji... D.Habdangas iš įkalinimo vietos grįžo 1956 m. Baigė felčerių mokyklą, vėliau neakivaizdiniu būdu studijavo istoriją.

Atgimimo metais išrinktas Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Skaudvilės skyriaus pirmininku. D.Habdangui po mirties (mirė 1957 m.) suteiktas Lietuvos nusipelnusio kraštotyrininko vardas, apdovanotas Sąjūdžio atminimo medaliu.

Kurį laiką Kraštotyros muziejaus veikla nutrūko. Ją atgaivinti ėmėsi istorikė Eugenija Krencienė. Po kruoplytę rinko istorinę medžiagą,

rašė atsiminimus apie partizanų kovas, užrašinėjo politinių kalinių ir tremtinių prisiminimus. Dabar muziejuje parengta nauja ekspozicija apie rezistencines kovas Kęstučio apygardos Lydžio būryje, yra stendai, skirti Sąjūdžio veiklos 10-mečiui, atskiromis temomis parengti stendai apie švietimą, amatus, prekybą, kultūrinį gyvenimą ir buitį. Muziejų puošia dvi Trispalvės, kurias išsaugojo tremtyje ir sovietmečiu savo namuose E.Ungailienė bei O.Genienė.

Skaudvilės krašto žmonės dėkingi istorikei E.Krencienei, visiems, kurie prisidėjo atgaivinant praeitį ir prikeliant naujam gyvenimui šį muziejų.

Elena JOCIENĖ
Skaudvilė

Tremtinių popietė "Dar pabūkim!"

Ją surengė Šilavoto seniūnijos tremtiniai ir politiniai kaliniai. Šio susibūrimo metu buvo apsvaistyta tolimesnė veikla, ypač akcentuoti būsimų rinkimų klausimai. Apie nuveiktus darbus susirinkusiuosius

informavo LPKTS Prienų skyriaus tarybos narė D.Petroškienė. Ji pažymėjo, kad Šilavoto kapinėse tremtinių atminimui būtina pastatyti kryžių – dabartinis atrodo labai apgailėtinais. LPKTS Prienų skyriaus pirmininkė

D.Raslavičienė kalbėjo apie seniūnijos politinių kalinių ir tremtinių veiklą, pakvietė aktyviai dalyvauti rinkimuose ir palinkėjo sėkmės tolimesniame darbe.

R.AŽUKAITĖ
Šilavotas

Skelbimai

Birželio 9 d. Merkinėje, Varėnos raj., įvyks buvusių Irkutsko sr. Ceremchovo raj. Grišovo gyvenvietės tremtinių ir politinių kalinių susitikimas. 11.30 val. šv. Mišios Merkinės bažnyčioje, po jų vyksime į Kryžių kalnelį. Bendri pietūs. Teirautis tel. (8-310) 57389. *Marytė Svirnelytė-Kvaraciejienė.*

Birželio 12 d. 17 val. Kauno karininkų ramovėje (A.Mickevičiaus 19) bus atidaryta tautodailininko **Antano Ruškio** medžio drožinių paroda ir pristatyta jo knyga "Endriejavo žemė. Kančių ir vilties istorija".

Birželio 13 d. 17 val. Vilniuje, Rašytojų klube (K.Sirvydo 6), bus minimos Daliao Grinkevičiūtės 75-osios gimimo metinės.

Vakarą ves Rašytojų sąjungos pirmininkas **Valentinas Sventickas.**

Birželio 15 d. 12 val. Lietuvos liaudies buities muziejuje (Rumšiškėse), prie tremtinių žeminukės-jurtos, vyks tremties iš Altajaus krašto į Jakutią 60-ųjų metų minėjimas. **"Lapteviečių" draugija**

Birželio 15 d., šeštadienį, Rumšiškėse įvyks tradicinis **Magadano ir visos Kolymos politinių kalinių susitikimas**

Renkamės 11 val. Rumšiškių kultūros rūmuose.

Autobusas lauks 10 val. Kaune, Savanorių pr., ties buvusiu "Kauno" kino teatru, stotelė – "Kalnietčiai".

Pamaldos vyks 13 val. Liaudies buities muziejaus koplyčioje.

Kviečiame politinius kalinius atvykti su šeimos nariais, vaikais ir vaikaičiais.

Tel. pasiteirauti: (8-37) 732519

LPKB "Kolyma" pirmininkas M.BLOZNELIS

Birželio 15 d. 13 val. kviečiame į LLKS Tauro apygardoje (netoli Ežerėlio) atstatyto partizanų bunkerio ir paminklo pašventinimą.

13 val. – šv. Mišios (prie bunkerio);

14 val. – dalyvių pasisakymai;

15 val. – meninė programa ir kareiviška košė.

LLKS Tauro apyg.

Birželio 23 d. Skaudvilėje bus minimas kankinių kapinaičių įkūrimo dešimtmetis.

11 val. – šv. Mišios Skaudvilės bažnyčioje už žuvusius kankinius, partizanus, laisvės kovų dalyvius.

Po šv. Mišių – minėjimas kapinaitėse, muziejaus lankymas.

Kviečiame dalyvauti. **Rengėjai**

Marija BROGYTĖ-BALTADUONIENĖ prašo atsiliiepti **Algirdą PEČIUKONĮ** (gyvenusį Palangoje), su kuriuos kartu partizanavo.

Rašyti adresu: *Marijai Brogytei-Baltaduonienei, Šarkuvos 31-36, Kaunas.* Arba skambinti tel. (8-37) 374093.

Aš, **Emilija JOČIŪNAITĖ**, norėčiau, kad atsiliieptų buvusios mano draugės politinės kalinės, kalėjusios 1948-1951 m. Komijoje (Archangelsko sr.), Molotovo moterų lageryje. Gal atsiliieptų jų giminės ar pažįstami.

Ką nors apie jas žinantys parašykite man adresu: *Emilijai Jočiūnaitei, Judiškių k., Antakalnio pašt., Kaišiadorių raj.*

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Feliksas Dzedulionis-Dzegoraitis 1917-2002

Gimė Kaišiadorių krašte, Vareikonų k. Stojos savanorių Lietuvos kariuomenę, 1940 m. Kaune dirbo policininku. Sovietams okupavus Lietuvą iš policijos pasitraukė. Buvo LAF narys, 1941 m. dalyvavo Birželio sukilime. Vokiečių okupacijos metais pasikeitęs pavardę grįžo į policiją. Vėliau gyveno Šiauliuose.

Palaidotas Šiaulių Donelaičio kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

Lietuvos sukilėlių sąjungos ir LPKTS Šiaulių skyriai

Henrikas Girnius 1917-2002

Gimė Armališkių k., Užpalių valsč., Utenos apskr., ūkininko šeimoje. Mokėsi Užpalių gimnazijoje. Pabėgęs iš sovietinės armijos įstojo į P.Plechavičiaus Vietinę rinktinę. Vėliau palaikė ryšį su partizanis. 1946 m. areštuotas. Kalėjo Karagandoje, Spaske. Grįžo į Lietuvą 1955 m., apsigyveno Elektrėnuose. Vedė, užaugino sūnų Raimondą.

Užjaučiame žmoną ir sūnų.

Elektrėnų politiniai kaliniai

Bronislavas Grikėnas 1940-2002

Gimė Rokiškio apskr., Pandėlio valsč., Degenių k., ūkininko šeimoje. 1963 m. už nelegalią spaudą areštuotas. Kalėjo 2 m. Mordovijoje. Grįžo į Lietuvą, apsigyveno Degenių k. Persekiojo KGB, todėl persikėlė į Anykščių raj., Svėdasų apyl., Mikerių k. Vedė ir užaugino 2 sūnus. Visą laiką dirbo eiguiliu. Rašė daug straipsnių. Buvo aktyvus mūsų skyriaus narys. Apdovanotas Sausio 13-osios medaliu.

Palaidotas Svėdasų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnus.

LPKTS Anykščių skyrius

Juozas Banys 1908-2002

Gimė Kūdaičių k., Šilalės valsč., Tauragės apskr. 1948 m. gegužės mėn. su šeima (žmona ir 3 mažamečiais vaikais) išvežtas į Irkutsko sr., Zymos raj., Centralnyj Chazano gyv. Sibire palaidojo du mažamečius vaikus. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Apsigyveno buvusioje savo namuose Kūdaičiuose.

Palaidotas Šilalės kapinėse.

LPKTS Šilalės skyriaus taryba

Pranas Žutautas 1924-2002

Gimė Rūdaičių k., Kretingos apskr., gausioje ūkininko šeimoje. Įsitraukė į LLA kovotojų būrį. 1945 05 01 suimtas. Kalėjo Komijoje. Po 12 m. grįžo į Lietuvą, vedė. Užaugino 2 sūnus ir dukrą.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą, artimuosius.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Stanislava Lapinskienė 1912-2002

Gimė Klaipėdos raj., Vokų k., ūkininkų šeimoje. Ištekėjo, susilaukė 2 sūnų ir 2 dukrų. Areštuotas vyras, o 1949 m. Stanislava ištremita su 3 vaikais į Krasnojarsko kr. Jauniausiai dukrai pavyko pasilikti Lietuvoje. Tremtyje palaidojo dukrelę Barborą. Į Lietuvą grįžo 1960 m. Mirė vyras, o vėliau palaidojo ir 2 sūnus. Amžinojo poilsio atgulė Kuršėnų kapinėse.

Tebūna Jai lengva Lietuvos žemelė.

LPKTS Kuršėnų skyrius